

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De usuris

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

§. alimētā. et circa futuras expēsas. s. de pcut. audit. s. m. fi. ubi de B. et. s. de sepul. in nra. ff. dicat lex q. tract. 9. futuri tps nō spectat ad iudicem. ff. de vsur. l. i. §. i. si filius em locū habz in vsuris que sunt odiose. uel non spectat ita q. statim de exactio. ff. at. puidabit statuēdo penas cōmmando. s. uel penā malefactoribz iponēdo. n. sic met⁹ pene erit meta pze sūptiois et clerico rū pūho. s. e. p. r. a. **P**rotestādo. ex pze. no. requiri ē expresse. vbi non sufficit tacitum. ad idez. s. e. li. de elec. nullus. et. c. indem. mta. tib. 9. in prim. et caute facit clericus si de hac pze. statio ne confici faciat publicam scripturaz. ad idem. s. de simo. ex diligēti in fi. 8. cle. ex. mi. p. p. s. u. i. t. q. 8. no. de offi. dele. cu. 3. in iure.

Irogari. in ca su quo non debebat irrogari habet ham. casum. s. e. p. o. stulasti. **I**usticia. idem si otta iusticiaz cū cle ricus non fuerit in culpa et absit vt ea que propter bonuz et licituz facim⁹. 2. c. xxij. q. v. de occide. dis. et facit q. 8. dixi. s. ne cler. vel mo. c. vi. q. 8. simili mo. do puidic. pzelatis temporalem iurisdi ctionem habentibz nec obstat. h. c. p. r. vt. i. bi. digi. **T**aliter. scilicet cum expilla. pte. stati one vt dictuz est. s. e. **M**ateria. s. idē dicebat in p. dicto canone. xxij. q. v. vni solū. i. fi. nat. no. p. imno. a. host. s. e. t. ad au. S. qui. de. f. m. i. a. d. i. e. n. t. i. a. n. exp. l. i. p. h. o. s. e. t. p. e. t. r. 9. **E**xp. l. i. p. h. o. s. e. t. p. e. t. r. 9. p. h. o. c. v. i. d. e. b. a. t. n. o. t. e. n. e. r. i. q. z. p. l. 9. ē. exp. l. i. e. con. tradicere q. minime s. f. e. n. t. i. r. e. s. de. b. a. p. et. e. i. 9. e. f. f. e. m. a. i. o. r. e. s. h. i. n. o. n. s. f. e. n. t. i. e. n. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. m. n. o. i. n. c. u. r. r. i. t. e. r. g. o. m. u. l. t. o. m. n. i. u. s. e. x. p. r. e. s. s. e. c. o. n. t. r. a. d. i. c. e. n. s. **M**adatarus. iste etiā tenet. q. 8. dic. ut. no. s. de. s. e. ex. **C**ulpa. istud est regulare q. vbi culpa p. mulieres cessit quis tenet de casu. q. 8. dic. ut. plene no. s. e. t. h. c. di. gnum. sicut et q. culpa pcedit non excusat metus. ff. q. 8. me. c. a. l. si. mulier. fallit in mēmorio. s. de. spō. veniēs. ij. **C**ogitare. s. e. de. cetero. n. e. s. t. u. n. e. b. a. t. ff. ad. le. ac. q. **U**ia. l. qui. occiderit. §. in. hac. **S**uraz. pmo. inuouat a obli. suari pcepit lae. o. c. i. tū. vsq. ad. h. et. q. z. i. bi. p. c. i. p. i. t. d. n. i. s. et. v. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. b. 9. t. e. r. r. a. z. n. e. p. m. i. t. t. a. t. e. a. l. i. e. n. i. g. e. n. a. s. i. n. t. r. i. s. s. u. i. s. o. d. u. c. e. d. o. m. o. s. a. d. e. x. e. r. c. e. d. u. f. e. n. 9. v. e. l. o. d. u. c. t. a. s. h. a. b. e. et. q. a. l. i. q. u. i. s. e. i. s. a. d.

contra eos talia de ceto psumant pte. statio expresse q. ad vindictaz seu penā sanguinis non intendunt imputari nō debet q. quis alias in tali casu d iure de beat pena sanguinis irrogari si iudex mortem illis inferat iusticia exigente. Alioquin si plati aut cleri ci pte. metu hmoi (quia iudex ad penā sanguis pos set pcedere) de suis male factoribz talit conqri nō auderēt daretur plerisq materia trucidādi eos de et ipsoz bona libere dep dandi. **I**dem

S qui mandat aliquē verberari licet expresse inhibe at ne occidat vllaten⁹ vll mēbro aliquo mutile ē r regularis efficiēt. si māda tarius fines mādati excedēs mutilet vll occidat cū mandādo in culpa fuerit et h euenire posse debet.

S qui mandat aliquē verberari licet expresse inhibe at ne occidat vllaten⁹ vll mēbro aliquo mutile ē r regularis efficiēt. si māda tarius fines mādati excedēs mutilet vll occidat cū mandādo in culpa fuerit et h euenire posse debet.

Taliter. scilicet cum expilla. pte. stati one vt dictuz est. s. e.

Materia. s. idē dicebat in p. dicto canone. xxij. q. v.

Exp. l. i. p. h. o. s. e. t. p. e. t. r. 9. p. h. o. c. v. i. d. e. b. a. t. n. o. t. e. n. e. r. i. q. z. p. l. 9. ē. exp. l. i. e. con. tradicere q. minime s. f. e. n. t. i. r. e. s. de. b. a. p. et. e. i. 9. e. f. f. e. m. a. i. o. r. e. s. h. i. n. o. n. s. f. e. n. t. i. e. n. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. m. n. o. i. n. c. u. r. r. i. t. e. r. g. o. m. u. l. t. o. m. n. i. u. s. e. x. p. r. e. s. s. e. c. o. n. t. r. a. d. i. c. e. n. s.

Madatarus. iste etiā tenet. q. 8. dic. ut. no. s. de. s. e. ex.

Culpa. istud est regulare q. vbi culpa p. mulieres cessit quis tenet de casu. q. 8. dic. ut. plene no. s. e. t. h. c. di. gnum. sicut et q. culpa pcedit non excusat metus. ff. q. 8. me. c. a. l. si. mulier. fallit in mēmorio. s. de. spō. veniēs. ij.

Cogitare. s. e. de. cetero. n. e. s. t. u. n. e. b. a. t. ff. ad. le. ac. q.

Uia. l. qui. occiderit. §. in. hac.

Mulieres. s. e. t. h. c. di. gnum. sicut et q. culpa pcedit non excusat metus. ff. q. 8. me. c. a. l. si. mulier. fallit in mēmorio. s. de. spō. veniēs. ij.

Cogitare. s. e. de. cetero. n. e. s. t. u. n. e. b. a. t. ff. ad. le. ac. q.

Uia. l. qui. occiderit. §. in. hac.

Suraz. pmo. inuouat a obli. suari pcepit lae. o. c. i. tū. vsq. ad. h. et. q. z. i. bi. p. c. i. p. i. t. d. n. i. s. et. v. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. b. 9. t. e. r. r. a. z. n. e. p. m. i. t. t. a. t. e. a. l. i. e. n. i. g. e. n. a. s. i. n. t. r. i. s. s. u. i. s. o. d. u. c. e. d. o. m. o. s. a. d. e. x. e. r. c. e. d. u. f. e. n. 9. v. e. l. o. d. u. c. t. a. s. h. a. b. e. et. q. a. l. i. q. u. i. s. e. i. s. a. d.

hoc domos nō locet vsq. ad h. qui vero vbi imponit pe nam clericis strafaciēbus vsq. ad h. ceterz. vbi impo nit penā laicis et h. facit vsq. in fi. k. **V**ozaginē. lex dic. vsuraz. dul. in frau. cre. l. air. p. rat. aia. s. ipoz. q. i. p. h. i. b. i. r. e. s. u. n. t. v. s. u. r. e. i. n. n. o. u. o. e. t. v. e. t. e. r. i. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. e. t. i. u. r. e. c. a. n. o. n. i. c. o. r. i. i. i. q. i. i. j. a. i. i. j. p. t. o. t. u. s. s. e. p. t. o. t. u. z. e. t. f. o. r. t. e. h. o. d. i. e. i. u. t. e. i. u. i. l. i. s. i. n. e. a. q. u. e. n. o. s. e. q. u. i. a. i. n. o. m. n. i. b. u. s. m. f. a. c. u. l. t. a. t. e. s. s. o. l. u. e. n. t. u. s. s. e. t. i. q. n. t. o. n. **C**onstōnez. s. c. e. t. i. q. u. i. a. i. n. o. i. b. 9. q. u. e. p. r. o. h. i. b. e. t. v. s. u. r. a. r. i. o. s. m. a. n. i. f. e. s. t. o. s. a. d. o. m. n. i. o. n. e. a. l. t. a. r. i. s. a. d. m. i. t. t. i. p. r. e. c. i. p. i. t. o. b. l. a. t. o. e. s. e. o. r. u. m. n. o. n. r. e. c. i. p. i. t. a. i. n. m. o. r. t. e. i. l. l. i. s. d. e. n. e. / g. a. t. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. a. z. s. e. p. u. l. t. u. r. a. m. a. c. l. e. r. i. c. o. s. c. o. n. t. r. a. f. a. c. i. e. n. t. e. s. p. u. r. i. t. e. t. 7. s. d. s. e. p. u. l. e. o. s. i. n. c. l. e. m. e. n. t. o. **M**aledictiois. id est pene eterne. q. p. mō. l. i. t. i. n. d. e. b. e. t. x. x. i. j. q. i. i. j. d. e. u. s. q. u. i. p. **D**uo. i. q. u. a. n. t. o. q. **E**o. i. t. a. t. o. s. i. c. s. d. s. t. i. c. u. m. m. i. n. p. n. e. **A**dime tur. nota q. tollenda est occa sio delinquendi. ff. de vsu. l. equissimuz et vtili⁹ esurienti pa nis tollitur. et cetera. v. q. v. non omnis ad idez. s. de co. ha. cle. a. muli. c. i. **C**ollegiuz. dēm a colligēdo. et hoc s. de elec. c. i. de ex. cell. p. la. dilect. a. ff.

rit cogitare. **R**eg. x. in ge. con. lug. **D**e vsuris.

U Suraz. vozaginē q. aias deuorat. **F**acultates exhaurit. opesce cupiētes. ostitu tōez. lae. ocilij. o. t. r. a. v. s. u. r. a. r. i. o. s. e. d. i. t. a. s. u. b. d. i. u. i. e. m. a. l. e. d. i. c. t. o. i. s. i. n. e. m. i. n. a. t. o. n. e. p. r. e. c. i. p. i. m⁹. i. n. u. i. o. l. a. b. i. l. i. t. e. r. o. b. s. e. r. u. a. r. i. 7. q. z. q. u. o. m. i. n. o. r. f. e. n. e. r. a. t. o. r. i. b. u. s. a. d. e. r. i. t. f. e. n. e. r. a. d. i. c. o. m. m. o. d. i. t. a. s. e. o. m. a. g. i. s. a. d. i. m. e. t. u. r. f. e. n. u. s. e. x. e. r. c. e. d. i. l. i. b. e. r. t. a. s. h. a. c. g. e. n. e. r. a. l. i. o. s. t. o. n. e. s. a. n. x. i. m. u. s. u. t. n. e. c. c. o. l. l. e. g. i. u. m. n. e. c. a. l. i. a. v. n. i. u. e. r. / s. i. t. a. s. v. e. l. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. p. s. o. n. a. c. u. i. u. s. c. u. n. q. s. i. t. d. i. g. n. i. t. a. t. i. s. c. o. n. d. i. t. i. o. n. i. s. a. u. t. s. t. a. t. 9. a. l. i. e. n. i. g. e. n. a. s. e. t. a. l. i. o. s. n. o. o. r. i. u. n. d. o. s. d. e. t. e. r. r. i. s. i. p. s. o. r. u. m. p. u. b. l. i. c. e. p. e. c. u. n. i. a. f. e. n. e. b. r. e. e. x. e. r. c. e. t. e. s. a. e. x. e. r. c. e. r. e. v. o. l. e. t. e. s. a. d. h. o. c. d. o. m. o. s. i. n. t. r. i. s. s. u. i. s. o. d. u. c. e. v. e. l. c. o. n. d. u. c. t. a. s. h. a. b. e. a. u. t. a. l. i. a. s. h. a. b. i. t. a. r. e.

Constōnez. s. c. e. t. i. q. u. i. a. i. n. o. i. b. 9. q. u. e. p. r. o. h. i. b. e. t. v. s. u. r. a. r. i. o. s. m. a. n. i. f. e. s. t. o. s. a. d. o. m. n. i. o. n. e. a. l. t. a. r. i. s. a. d. m. i. t. t. i. p. r. e. c. i. p. i. t. o. b. l. a. t. o. e. s. e. o. r. u. m. n. o. n. r. e. c. i. p. i. t. a. i. n. m. o. r. t. e. i. l. l. i. s. d. e. n. e. / g. a. t. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. a. z. s. e. p. u. l. t. u. r. a. m. a. c. l. e. r. i. c. o. s. c. o. n. t. r. a. f. a. c. i. e. n. t. e. s. p. u. r. i. t. e. t. 7. s. d. s. e. p. u. l. e. o. s. i. n. c. l. e. m. e. n. t. o.

Maledictiois. id est pene eterne. q. p. mō. l. i. t. i. n. d. e. b. e. t. x. x. i. j. q. i. i. j. d. e. u. s. q. u. i. p.

Duo. i. q. u. a. n. t. o. q. **E**o. i. t. a. t. o. s. i. c. s. d. s. t. i. c. u. m. m. i. n. p. n. e.

Adime tur. nota q. tollenda est occa sio delinquendi. ff. de vsu. l. equissimuz et vtili⁹ esurienti pa nis tollitur. et cetera.

v. q. v. non omnis ad idez. s. de co. ha. cle. a. muli. c. i.

Collegiuz. dēm a colligēdo. et hoc s. de elec. c. i. de ex. cell. p. la. dilect. a. ff.

q. cuiusq. vniuer. l. i. §. i. et. §. quibus. **A**lienigenas. h. ergo ostō non extenditur ad indige nas et tamen illi sunt alias penis vsurarioz pumēdi et potuit esse ratio q. mai⁹ scandalū est in alienigena vsu ras exercete q. i. indigena et minus candalū in expulsi one illius q. istius. et magis consuuerunt vereri iter su os exercete fenus q. inter extraneos. et ideo fuit magis prouidendum. et dato q. iste alienigene essent ciues vel i cole locum habet hec constitutio in eis a hoc forte volu it repetitio verbi et alios nō oriundos. vt dicamus alie nigenas etiam si sint ciues. vel incole et alios et cetera. q. ciues vel incole non sunt oriundi⁹ autem de ciuitate dic tur is qui ibi vel in vico ciuitatis illi⁹ ortus est. ff. ad mu nia. l. q. ex vico. vel etiā si pater eius inde originez duxit. **C**. e. t. i. l. assumptio. §. filius. et. **C**. l. i. p. de munic. et ori gi. l. i. et. l. filios. **Q**ue autem differentia sit inter ciuem municipem. accolam. aduenam. et incolam. no. ff. ad mu nia. l. i. et. **C**. de incolis. l. ciues. l. i. p.

Alienigenas. h. ergo ostō non extenditur ad indige nas et tamen illi sunt alias penis vsurarioz pumēdi et potuit esse ratio q. mai⁹ scandalū est in alienigena vsu ras exercete q. i. indigena et minus candalū in expulsi one illius q. istius. et magis consuuerunt vereri iter su os exercete fenus q. inter extraneos. et ideo fuit magis prouidendum. et dato q. iste alienigene essent ciues vel i cole locum habet hec constitutio in eis a hoc forte volu it repetitio verbi et alios nō oriundos. vt dicamus alie nigenas etiam si sint ciues. vel incole et alios et cetera. q. ciues vel incole non sunt oriundi⁹ autem de ciuitate dic tur is qui ibi vel in vico ciuitatis illi⁹ ortus est. ff. ad mu nia. l. q. ex vico. vel etiā si pater eius inde originez duxit. **C**. e. t. i. l. assumptio. §. filius. et. **C**. l. i. p. de munic. et ori gi. l. i. et. l. filios. **Q**ue autem differentia sit inter ciuem municipem. accolam. aduenam. et incolam. no. ff. ad mu nia. l. i. et. **C**. de incolis. l. ciues. l. i. p.

Que autem differentia sit inter ciuem municipem. accolam. aduenam. et incolam. no. ff. ad mu nia. l. i. et. **C**. de incolis. l. ciues. l. i. p.

C. e. t. i. l. assumptio. §. filius. et. **C**. l. i. p. de munic. et ori gi. l. i. et. l. filios. **Q**ue autem differentia sit inter ciuem municipem. accolam. aduenam. et incolam. no. ff. ad mu nia. l. i. et. **C**. de incolis. l. ciues. l. i. p.

Que autem differentia sit inter ciuem municipem. accolam. aduenam. et incolam. no. ff. ad mu nia. l. i. et. **C**. de incolis. l. ciues. l. i. p.

Manifestos manifesti dicuntur illi de quibus notorium est de iure ut quia confessi vel condemnati vel facti uel quod habent opus euidentiā quā nulla tergiversatione possit celare ut quod tenet altare suū patū. poterit autē ep̄us eos publicare si quid fuerint vel confessi coram ip̄o vel si extra eos fiat p̄batio testiū vel sine certa argumēta cū fama. s. e. cum tu. et. c. cum in diocesi

Tres menses sergo t̄ps duorum mēsu quo a t̄pe publicatōnis regularit ligat ostō de b. s. de postul. c. i. interdū augetur interdum diminiuitur ut h. s. e. li. de p̄ben. cū singula. de hoc. j. in fili. super data.

Expellat. sic doctor monachum audientem leges vel pbificam de scolis suis expellē debet. s. e. li. ne cleri. vel mo. c. ij. in fi. sic a le nones debent de ciuitanibus expelli. in auitan. col. ij. s. lenonibus. s. sanctissim⁹ ergo et lep̄. ofi. de coniug. lep̄. c. i. a p̄pter simplicem aliquis denunciatioez non debz dñs terre eum qui dicitur esse

talis expellē sed tunc dz inquitē et si vezz esse repererit expellere. s. s. offi. or. c. i. ff. de offi. p̄h. i. p̄les. p̄uideat autem in h̄is conscientie sue fi. s. de here. c. vlt.

Ad fenus q̄d ergo si aliq̄s locauit domū alicui usura r̄o quē usurariū ignorabat vel nō locauit ad exercēduz fen⁹. dic q̄ pbabilis ignorātia illū excusabit. ff. locati si quis ignorās. j. de se. ex. si vero. a. c. in audietia. in du bio tñ p̄sumunt ad b̄ oducere si osueuerūt usuras exerce re. ff. de accu. l. si cui. quia semel mal⁹ zē. de reg. iur. se mel et ex q̄ scit dz eū expellere. s. de loca. p̄p. qz puerse cōuersatur in ea ut ibi zē. titis omodati. depofiti. p̄re

Titulo. puta pigno. carij et h̄no. a id si sine vllō titulo illū ibi h̄nēt. eē. p̄v. di. recedite. s. si vendit donat vel permutat nō videtur habere locū hoc ostō p̄ h̄bum ocedat qd solū vsus ocessionē nō dominijs translatōez nō tare vidēt. s. j. guil. dixit idēz si manifeste appareat qz ad exercēduz fen⁹ vult accipe qz p̄sumit etiā in fraudez agi. s. de pigno. illo. et semp. et ven. ad nostrā. nā verbū ocedo. est gnale et accipit fm nāam orra qz cui adiciē ar. ff. loca. l. si vno anno. et h̄ij etiā sunt tituli ut. ff. a. c. p̄o emptore et p̄ donato. locando vel p̄mittendo ha

Cōtra fecerint scz talibz bere domos oductas vlt nō expellendo infra tres mēses. nec ob. ver bū oraface/ runt qz et q̄ nō facit facē vidz. ff. de re. iur. qui non facit. s. ep̄i. nisi fuissent exp̄ssi nō incurrūt hanc penā. j. de se. ex. quia piculohi. h̄. Amozes vero psone. repete eccl̄astice i. Interdicti. in vniuersitatē em̄ vel collegi um non ferē excōis snia ne otingat mnoxios irretin. j. de sen. ex. romana. s. in vniuersitatē. excōicatiois suspē h̄. Quā intellexit guil. s. smiaz. homis et mterdicti.

Sustinerint. s. plati singulares psone collegium seu vniuersitas. platorz clericorū collegiorū seu vniuer sitatū. et die id eorū iurisdictioni subiecte et sic puniē alē alterius delicto. qd dic vt. i. q. iij. in sum ma. p̄. iij. q. iij. in sumā dētibz cellabit m̄diciū. lxxij

Quādiu. m illis ḡ rece. di. si qui de hoc. s. de ma. contract. c. vl. s. de spon. non est.

Extrūc. extrēmū t̄ps mēsis designat. ff. de obi. a demō. l. si is. s. si ita. p̄. Cessante. sic. s. de heref. ad abolē. dam in fi. C. vbi de cri. agi op. auten. q̄ in prouincia. reat⁹ emm omēz honozez excludit. C. vbi se/ na. vel cla. l. i. de p̄ uile. c. i.

Censuram. s. s. ver. sig. querenti. s. quia a capite edēda est rō. ff. de eden. l. argētari⁹. s. i. a qz pati debet quis le. gēz quā ip̄e tulerit ff. q̄ quisq̄ iur. l. i. s. de consti. cū oēs hanc constitutionez primo debebat in sua curia facere ob. seruari decet enim eum scdm leges vi uere. C. de legi. di

Ognā vox. rarij. manifesto usurario licz mādaue rit usuras restitui ecclesiastica sepul tura negabiē nisi p̄mo satisfaciat vel fm formā huius de ere. idonee caueatur. sepelientes eos orra hanc ostōnez lat. oci. penā incurrūt testamēta ip̄oz aliter facta non valent nec debet eis aliquis interesse vel eos absoluerē vel ad confessionem admittere. hoc dicit

Manifesti. q̄ dicant manifesti usurarij dixi. s. c. p̄. tñ q̄ ad casū nēm satis possit etiā dici manifest⁹ si coram sacerdote et testi⁹ publice fatef se usurariū et usura s restitui mandat forte libros rōnuz tradens fm guil.

Satisfieri. debet autē satisfieri ei a quo pecunia ē ex torta vel eius heredi illis nō extantibz paupib⁹ erogabz. s. e. cū ru. et. c. michael. dicit tñ guil. qz hoc casu de beret publice p̄poni edictū i lo eis a quoz mcolis sūt ex torte. qz omēs a quibz extorte sūt veniant. et si aliq̄ appa reant q̄bus fides sit adhibenda potius restituitur ill⁹ qz paupib⁹ erogetur. ad hoc de homici. sicut dignū. s. eos v.

Indistincte. i. nō exp̄ssa aliq̄ q̄titate qz mādauit in gnē restitui quecuqz extorserat per usurariā p̄uitatem Mandauerint. dicebat lat. oci. s. e. c. iij. qz usurarij si in b̄ p̄cō decede bāt nō admittēbant ad ecclesiasticaz se pulturā. ex q̄ autem mādauerāt de restituēdo nō decede bant in illo peccato et sic n̄ hēbat locū pena ostōis hui⁹ ergo elusio. puidit h̄ gg. Et scire debes qz dato qz vsu rariuz de restituēdo nō mādet heres nichilominus resti tuere tenetur. s. e. tua nos. vbi de hoc. etiā si ad heredez de usuris nichil puenerit. tenēt tñ inq̄ntuz se excēdūt vi res hereditatis qd dic ut. xij. q. ij. ep̄s q̄ filios. s. s. sept. c. vl. si autem usurarius restitui non mandet. licz heres

pmittāt s̄z h̄mōi vsurari os manifestos oēs infra tres menses d̄ terris suis expellāt nunq̄ aliq̄s tles de cetero admissuri Ne/ mo illis ad fenus exercen dum domos locet vel s̄b alio titulo quocunqz con cedat Qui vero cōtra fecerint si psone fuerit ec clesiastice patriarche. archiepi. episcopi. suspensi onis. Mmozes vero perso ne singulares excōicatio nis. Si aut collegium seu alia vniuersitas mterdēi sententiā ipso facto se no uerint incursum Quā

si per mensem animo susti nuerit indurato terre ip soruz q̄diu in eis idē vsu rarij omozatur extunc ec clesiastico subiaceāt iter dicto Ceteruz si laici fue rint per suos ordmarios ab huiusmodi excessu oi cessante priuilegio per cē surame ecclesiasticam cō/ pescantur Idez Quādiu vsurarij ma nifesti de usuris q̄s receperunt satisfieri ex/ pressa quātitate vel indī stincte i vltima volūtate mandauerint nichilomi n̄ tamen eis ecclesiastica

paratus sit r. stituē denegabit illi sepultura cum in hoc peccato decesserit nisi alias de mortui oratione appareat xvij. q. vi. qui recedunt. s. de sen. ex. a nobis. ij.

a Denegatur. ē ergo h op^o facto scz restitutōe ul' cau- tione. nec satis ē h bñ velle. lxxvj. di. nō satis. qz. n ver- ba sūt cū effectu intelligēda. s. s. cle. nō resi. relatiū. Sz nonne qui mandat solui solue videt. ff. de solu. l. qui man- dat ergo mandatu3 s sufficē deberet. s. illud habet locū fa- cta solutione p man- datariuz. qui em ali- um facit p se facere videtur. s. re. iur. qui p aliuz. s. videē qz ex quo iste pecca- tum confessus est et sic diuino iudicio fā relictus sepultura priuādu3 non fit. l. di. pōderet. ibi pec- cator in qeunqz die zē. s. imponitur hec pena nō qz de salute ipius desperetur ppter hoc quia sepultura nec prodest nec nocet. quo ad deum. s. de sepulc. sacris. et est si. s. v. rap. super eo.

b facultates. paup^{tas} igiē excusat qd verum est si sit nota. s. e. cū tu. vñ si nihil potest restituere nō restituat si prem illam restituat vñ pus deducenē vsure tanqz es alienū qz soluanē legata. et alia qz relictā sūt titulo lucra- tiuo. intelligit em hereditas ere alieno deducto. C. de le- ga. l. si vniuersū. Queri solet an heres vsurarij qñ heredi- tas non sufficit satisfaccere debeat pmo veniētibz dixit h- guil. qz non imo fiet eis et alijs satisfactio p rata vnum quemqz ottingentē. ar. s. de testa. relatiū. ij. i. ff. de pa- t. s. l. si plures. satis videreē s. casu hñ debē consideratō- nem tps ut ille qz pus soluit vsura recipiat qd suū est in- tegralitē qz sic de singulis s. m. reglāz. s. v. re. iur. qz pōz cū isto3 par sit cā ut ibi dixi. et in ipotbecis s. oñderam⁹ C. qz po. i. pig. ha. l. si fund⁹. s. videntē eē bona vsurarij ipotbecata. s. e. cū tu. tolle h itam que ē. s. bñ p. xij.

c Vel illis quibus lineas ibi idonee de restōe faciē- da sit cautū illis qz⁹ zē. vsqz ibi de ipa prochia. postea accipe qd ē. s. aut seruo publico de ipi⁹ ordinarij māda- to. deinde redeas. s. qz⁹ quidē. d. Si psto. i. pntes. e. Possint acquirere. ut hui⁹ pziij filij in pte hui in qz bus habem⁹ vsufructū. hui alieni bona fide possessi. nō li- beri homies quos bona fide possidem⁹ ut seruos. in hui⁹ p qz pso. no. ac. p totū. ff. de acq. re. do. l. acquirē. sed nūquid pcurator dño absēte hāc psonalē obligatōez ac- quiret. et videt qz sic qz pcurator qd ex re dñi acquirat dño acquirat. ff. de pcur. l. qz pcurator. In otrariū vide- tur. si em pcurator p pecuniā dñi quā mutuat fideiusso- res recipit dño nō acquirat psonalē otra fideiussōres nisi dñs sit pūlegiāta psona. ff. si cer. pe. l. si pecuniā. Itēz si pcurator stipulat de euictōne nō acquirat. ff. de acqui- pos. l. possessio qz. s. et si possessio. Dixit h gar. sic distin- guendū. aut pcurator stipulat in iudicijs. aut i otradi- bus. si in iudicijs semp acquirat dño absēti utilē. ff. s. p- cur. l. si pcurator. si in otradi. bz. aut pntē dño. aut absen- te h pntē acqrit utilē. ff. de r. ob. si pcuratori pntis h absente. aut ex re dñi ut qz stipulat pntē dom⁹ dñi tūc acquirat domino utilē. ff. de pcura. l. qz procurator

sepultura denegatur do- nec de vsuris ipis fuerit prout patiunt facultates eoz plenarie satisfactum. uel illis quibus faciēda est restō si prestō sint ipsi aut aliqui eis possint ac- quirere. vel eis absentib⁹ loci ordinario aut ei⁹ vicef- gerenti. siue rectori pro- chie i qua testator bitat

si autē extra rem dñi. aut dñs est pūlegiata psona ut nñ/ les pupillus. uel adultus et tūc acquirat vtilēz. ff. si cer. pe. l. si pecuniā. aut non est dñs psona pūlegiata et tūc dño nō acquirat s. teneē p actōem mādati cedere actiōm. ff. de acqui. poss. l. possessio quoqz. s. et si possessio. qz di- citur pcurator tūc ex re dñi stipulari qñ accessoria pue- nientia ex re domini stipulatur vt pen- sionem fructus et si s- milia. Extra rem qñ stipulatur ipsam rē vel aliquid extrane- um non proueniens ex re. i. hoc ergo ca- su s. m. eum euz stipu- letur rē ipsam prim- cipalē dño debitam scz vsuras qz hnt accessoria qz ad reci- pientes qz ad soluen- tem et postea repe- tentem sunt ipa res pncipalis. que sunt ipa res debita repe- tenti. pcurator nō acquirat dño per d.

corā aliquib⁹ fidedignis de ipa prochia quibus q- dem ordinario vicario et rectori p dīcto modo cau- tionem hñmōi eoz noieli- ceat pntis constōis auto- ritate recipere ita qz illis p inde actiō acquirat aut seruo publico de ipius or- dinarij mandato idonee de restitutōne faciēda sit

possessio quoqz. s. si.

Locū ordinario intelligas de loco in qz degit vsurari- us. et per ordinariū intelligas epm de iure sed idē in de- cano at p rebitero uel abbate qz alias de osuetudie iuris dīctōez hñt i spūalibz. nō ē mix. si p ordinariū uel ei⁹ vicariuz actiō acqrat cū etiā si ipē det aliquid qui recipi- at cautōez vtil' actō acqrat p illū. ff. re. pu. sal. fore. l. in- g. Parrochie. sic. s. de ouer. diu. dudū. ē em illa publi- ca psona. i. di. ius publicū. qz dīc de rectorē prochie in qua testator bitat intelligas idēz multo fortius de re- ctore parrochie illi⁹ cui faciēda est restitutio. et em ac- quiratur cum quasi iudex et mimster suus sit s. m. gar. ff. in ius vocan. l. eum pro quo

Parrochia. qz magis credē indigenis notis. qz eē- neis ignotis. in aut. col. vi. s. testi. s. si vero ignoti. s. de elec. post qz. et erunt saltē duo. s. de re. iur. plural. s. vt p eos si op^o fuerit cautio pbari possit. pōsiō ē qz ēca ta i. Quib⁹ qdēz mēs bellione nō pontē qz s. illo nō dubi- k. Ill' a qz⁹. s. vsure fuerit extorte v' eoz hē. taba- dibus uel successorib⁹ stipulatōe. alias p inde scz ac si

Proinde. i. ex tali. ipsi idem stipularentur

Seruo publico. i. tabellioni sic dīctō quia publicuz exercet officiū nō qz sit seruus. C. de tabe. l. generali.

Mādato. ergo tabellio s casu nō acquirat actōnez eē- neo ex sua stipulatōe nisi eaz recipiat de ordinarij māda- to. nō idē videt dīcē antiqz lex. ff. rem pu. sal. fo. l. ij. ibi p- fecto dicem⁹ suum publicū ap. ptozē stipulari deberē

Idonee. Inōie idonee pignora vel fideiussōres intelli- ge. ff. man. s. mandato ticij. s. si. alias verbū cautōis nu- dā. pūsiōne designat. C. de r. si. sanxim⁹. si at pignora vel fideiussōres dare nō pnt iuret se pignora uel fideiusso- res dare nō posse s. se factuz. qz cauet. C. s. epi. n. cle. au- ten. gñalit. s. s. dona. mē vi. n. v. p. nēas. insti. de satis- da. s. s. hodie. s. de se. ex. c. vi. s. illis etiā. s. maxime qñ sic est verisimile eū scz aliā dare nō poss. s. cū soluentes vsu- ras habeāt actōez ad repetendū quare sic sollicit⁹ fuit hic papa puidere illis p cautōis remediuz. s. o. ideo vt haberēt plura auxilia. ff. de libera. lega. l. in. Item quia magis sit securi p fideiussōres vel pignora. ff. qz satisf. eo. l. i. n. fit s. nō tñi fauozē illoz qñtū i odiū vsurarioz

quid pcurator acquirat dño h. m.

si extra rem dñi. aut dñs est pūlegiata psona ut nñ/ les pupillus. uel adultus et tūc acquirat vtilēz. ff. si cer. pe. l. si pecuniā. aut non est dñs psona pūlegiata et tūc dño nō acquirat s. teneē p actōem mādati cedere actiōm. ff. de acqui. poss. l. possessio quoqz. s. et si possessio. qz di- citur pcurator tūc ex re dñi stipulari qñ accessoria pue- nientia ex re domini stipulatur vt pen- sionem fructus et si s- milia. Extra rem qñ stipulatur ipsam rē vel aliquid extrane- um non proueniens ex re. i. hoc ergo ca- su s. m. eum euz stipu- letur rē ipsam prim- cipalē dño debitam scz vsuras qz hnt accessoria qz ad reci- pientes qz ad soluen- tem et postea repe- tentem sunt ipa res pncipalis. que sunt ipa res debita repe- tenti. pcurator nō acquirat dño per d.

Et scire debes qd si recepta hmoi cautione noie eoz quo riu interst vsurari manifestus vsuras repetit non audi etur et possit in aiaz fauore epus istas vsuras recipere et soluere illis a qbus iste petitor extorserat. Et idem fm guil. et gar. si no esset manifestus et hoc pbari possz petitor em. vsurariu. si aut iste vsurariu qui sic satis dedit

qualuit tenebitur ex satisfatione fm eos qz et si non satisfes disse tenebatur. s. e. cum tu. et si petitor esset notoriu vsurarius etiā si heres non exciperet. dixerit pdicti doctores qd ex officio suo iudex eum repellat. s. de excep. excep. p. de. ff. de postul. l. qd phibet. secus si notorius vel manifestus non esset.

Ullam. s. quantitate manifestam. **A**lioqui. si qntitas manifesta non apparet et repete. ex pmi volumus aliam si quomodo fiet ex pssio et moderato de q loquit iste r. Respondeo. cofide rabit iudex quanto tempore ille vsuras exerceat. et quatum nuc habz in bonis et quatum habebat tpe q fenerare ince pit et sup h sidera bis fama vicinie et an alias mercat oes exerceat. et an i eis fortuna et psperere cesserit. et an fuerit iprobus exactor. an cutialis fenerator. hec et filis circū stantie sūt circa h siderande et fm eas magis vel minus arbitrandū. C. d. bo. q. li. cu optet. s. i. xxij. q. v. ff. videe.

Teneatur. ppter sui malicia pti lese refartire tenetur. C. si tu. vel cu. me. l. etiā. et fac. litē suā. s. e. li. s. re iudi. cū et erm. insti. de obli. q. ex qh delic. in pn. et si nullā qntitatem moderatē teneat in totū nā et re fidul omemoratio totū admittit. C. de hze. insti. l. ij. ff. de r. sig. l. ceteroz. caute ergo faciet si in cautōne certā verisimilez exprimit quātitatem et adicit qd etiā vltra illud satisfiet inqntū cō stabit eum vsurarum ratione teneri.

Pene. suple statute in lae. scil. edito sup. qd vsura rios. s. dico. qz h non hz locū pena otra vsurarios statuta. sed habet locum pena statuta in recipietes eos ad oblationes et ecclesiasticam sepulturam.

Subiacē. hodie sūt excoicati ipo facto nō obstantibz excepōnibus vel priuilegijs. p. cle. de sepul. e. qui.

Absoluat. et ab alijs pctis. xxij. q. ij. legat. qd patz qz nec ad ofessionē debent admitti. vt. s. dixit nec dimit titur pctm. rē. j. s. re. iud. pctm. caueat qd religiosi qd inter sūm de preda plus qd de anima solliciti sūt.

Alter facta. si facta satisfactōne nec pstita ydonea

cautum. Ceterum si receptarum vsurarum fit quā titas manifesta illam semper in cautione predicta exprimi volumus. Alioqn aliam recipientis cautio / nē huiusmōi arbitrio moderandā. Ipse tamen sciē ter non minorem qz vere similiter credit moderet. et si secus fecerit ad satisfactionem residui teneat.

Dēs autē religiosos et alios q manifestos vsurarios otra pntis sanxionis formam ad ecclesiasticaz aui fuerint admittē sepul turam pene in lae. scil. cō tra vsurarios pmulgate statnimus subiacē. **N**ullus manifestorum vsurari orum testamētis interfit. aut eos ad confessionē admittat siue ipos absoluat nisi de vsuris satisfecerit.

cautōe. Quid dices de codicillis vidz qd valeant. diuersa em fut. C. de codicil. l. si idē. et h ostō penalis qd restrim / genda. s. e. li. s. elec. statutū. et phibitus maioribz mino ra petere nō phibent. ff. de suis expro. l. cui. qui si. sint le. p. venerabilē circa pn. Dic otra fm guil. et gar. et h pz ex pn. vbi dixit in vltima voluntate. et ar. s. d. testa. cū

vel de satisfaciendo pro su arum viribus facultatum prestent vt premi tti. idoneam cautōem. Testamē ta qz manifestorum vsurari orum aliter facta nō va leant sed sint irrita ipo iu re. **G**onifacius octauus

De excessibus prelatoroz.

Qum ex eo qd pdi catores minores et religiosi alij mē dicantes in ciuitatibz ca stris villis. aut locis alijs ad habitandū domos vel loca de nouo suscipiūt seu olim suscepta dimittūt se ibidem ad alia transferen tes diuersa scandala quā doqz pueniant et frequē tes clamores ad sedē apo stolicā pferant. Nos sup hoc puidere volētes h p petuo prohibem. **E**dicto

esses quia large co dicilli sunt testamē tū. qz mentis testa tio. xij. q. ij. s. ij. sed aliud institū. de tes ta. in pn. ff. de iur. codicil. l. coficiunt. c. l. ab mtestato. ali as facile esset consti tutōnem hanc in h eludere. et dic idē d qualibet vltima vo luntate. et qz istud crimen ecclesiasticū est potuit papa irri tare testā laycorum p qm alios trāffe rebant bona et fie / bat durior oditio ex actorum erit qd e uincere valebunt et hē. s. vt lic. pen. ecclesia. i. i. fi. habz enim ratōne huius criminis iurisdictio nem in talibus. s. s. iude. nouit. s. q filij sint legit. p. venera bilē. s. e. li. s. fo. cō pe. c. vi. Quid si pri mo testamentū fecit postea cauit. Dixit h gar. qd nō firmat p hoc testamentum qz ab initio nō valu it. vt. j. de re. iur. nō firmatur cū suis con cor. satis vidz suffis

ere si ante mortem cauit cum testamentum morte firme tur. s. de cele. mis. cum marthe. nec ob. regula nō firmat que de solo tractu temporis loquitur vt ibi dixi.

Qum ex eo. Mendicātes nō pnt acquirē noua loca ad habitandū vel antiq alienare vel mutare absq speciali licentia pape que de hac phibitōne facis at mentōnem. In acquirētibz tū loca p heremitica vi ta ducenda cessat phibitio. hoc dicit. Detgrminatur aut hec decre. g. e. nimis. ij. in ver. ad hoc.

Mendicantes. hz dicunt mendicantes hbus vidū tri buit incerta mendicatas. et q reddit aut possessiones ex regula vel ostōnibus habere nō pnt. s. e. li. s. religiosi do. c. vno. et quo ad casū dec. nre in oibus ment icantibz idē ius ocoz. s. e. li. de regul. ostitutōem. qui em similez cum alijs vitam suscipiunt similem sentiant in legibus dis sciplinam. s. de sta. mo. recolentes.

Ad habitandum. nota qz de locis acqfitis ad habitā dum tantum fit h phibitio. ergo alias qd ad habitandū bene possunt loca acquirere. sed quomodo ex quo sūt men dicantes. dic vt dixi. s. de reli. domi. c. vno.

Scandala. bene ergo fecit prouidendo quia sui officij est scandala remouere. s. e. li. de offi. le. c. i.